

L'ESTAT DE L'ECONOMIA ALS PAÏSOS CATALANS

Àmbit
d'Economia
del Congrés
de Cultura
Catalana

ECONOMIA DELS PAÏSOS CATALANS

Per tal d'analitzar l'actual estructura productiva dels Països Catalans (anys 1976/77) s'ha de tenir en compte que durant la dictadura franquista la divisió territorial estava basada en les províncies, per tant s'ha d'entendre que no s'ha tingut en compte a efectes pràctics ni tan sols el concepte de regió. Tanmateix, és obvi que existeixen afinitats socio-culturals que permet parlar dels Països Catalans, determinants d'una estructura econòmicament semblant en tota l'àrea geogràfica.

Els anys en què es va dur a terme aquest estudi (anys 1976 -1977) els Països Catalans tenien una població de 10.124,2 milers d'habitants i una població activa de 3.801,6 milers. Respecte a la distribució mitjana sectorial d'aquesta població és: un 11,9% al sector primari, un 48,2% al sector secundari i un 39,9% al sector terciari. S'ha de remarcar que al Principat el sector primari representa un 8%, a Andorra el sector terciari representa un 63,8% i a les Illes, aquest mateix sector, un 50%. Pel que fa a la producció mitjana als Països Catalans, sense comptar la Catalunya Nord, és: un 8,3% al sector primari, un 44% al sector secundari i un 47% al sector terciari.

La distribució de la població activa, així com la producció als Països Catalans és típica d'una zona desenvolupada amb unes taxes de productivitat mitjana més altes segons les àrees. Pel sector secundari són més altes al Principat i al País Valencià, mentre que pel sector terciari són més altes a Andorra i a les Illes.

ESTRUCTURA PRODUCTIVA

- **Indústria.**

Durant els anys 60 es van produir uns canvis en l'estructura productiva amb la característica d'una forta concentració de les inversions en el sector secundari. El procés s'ha localitzat al litoral i entroncant molts cops amb una llarga tradició industrial ja existent abans dels anys 40.

Trobem que el sector siderometal·lúrgic ha sobrepassat al sector del tèxtil al Principat. Les altes taxes de rendibilitat i de productivitat industrial obtingudes durant aquests anys provenen d'un nivell baix dels salaris. També, cal dir que els Països Catalans han absorbit una part important de la inversió estrangera que es va fer a l'Estat espanyol (capital industrial). Aquest capital industrial juntament amb el capital financer de la banca a nivell de tot l'Estat van introduir unes noves formes productives com ara: Fiat-Seat, IMB, Ford, Bayer... El finançament del procés productiu es caracteritza per un alt nivell d'autofinançament de l'immobilitzat degut a l'existència de la petita i mitjana empresa. Tot i que el finançament a curt i a mitjà termini es troba en mans de la banca, una característica dels Països Catalans és la poca importància del capital financer, ha creat una forta dependència de les empreses respecte de centres de decisió situats fora del Principat.

- **Agricultura.**

Una característica del desenvolupament econòmic dels Països Catalans és la preponderància de la indústria sobre l'agricultura. La inversió s'ha centrat més en la indústria, el comerç i el turisme. L'agricultura s'ha caracteritzat per una descapitalització i per l'emigració del camp a la ciutat. Aquesta descapitalització és deguda a la caiguda contínua i gradual de la rendibilitat del sector. L'explotació agrícola dels Països Catalans és una combinació típica de latifundi capitalitzat que busca igualar la seva rendibilitat amb la indústria, juntament amb el minifundi, típic al País Valencià. La demanda de productes agraris es concentra, majoritàriament, en zones urbanes, per tant, la comercialització i la industrialització de productes agraris augmenta. Tot i això, ha augmentat la ramaderia, i hi ha una major integració del sector primari amb els altres sectors (*imputs* industrials) sobretot a Lleida i Menorca.

- **Serveis.**

El sector turístic és l'àmbit més destacat del sector terciari als Països Catalans. La Banca autòctona té poc pes als Països Catalans, tanmateix sí que hi ha una forta presència de les Caixes d'Estalvi. Un altre fet característic és la hipertròfia del sector terciari a les Illes i Andorra, degut al gran pes de la indústria turística.

- **Exportacions.**

Les exportacions han estat el factor més important pel creixement econòmic durant la dècada dels 70. Al Principat, el creixement de les exportacions es deu a l'alt percentatge del sector metal·lúrgic, substituint el sector del tèxtil. Al País Valencià, en canvi, cal remarcar el paper de la indústria del calçat i de la juguina.

La indústria dels Països Catalans ha estat orientada al mercat interior, cal destacar la importància que tenen les exportacions agrícoles, sobretot de regadiu, al País Valencià.

- **Importacions.**

El nou model de desenvolupament econòmic també ha suposat canvis en l'estructura i composició de les importacions. El paper de les multinacionals i tot el què representen en canvis qualitius i quantitius. L'índex de cobertura de les importacions és molt semblant al del total de l'Estat.

- **Sector públic i béns col·lectius.**

L'estructura territorial dels Països Catalans és el resultat d'una època desenrotllista caracteritzada per un capitalisme salvatge. El sector públic dels

anys 1976-1977 era esquifit i dependent de Madrid. Manca total de planificació de l'espai amb una visió global o a llarg termini. El resultat d'això ha estat la contínua degradació de les zones en procés d'industrialització, desequilibris comarcals i la relativa descapitalització de l'agricultura.

Actualment es pot parlar de l'existència de deseconomies d'aglomeració a les quals hi ha una manca d'infraestructures socials, forts dèficits sanitaris, escolars... Aquest fet no és casual, sinó que obeeix a la lògica del sistema capitalista, és a dir, obtenir el màxim benefici de les economies d'escala pròpies de la concentració industrial. Tots aquests problemes són deguts a la manca de paral·lelisme que hi ha entre el sector públic i el sector privat. El procés de presa de decisions econòmiques ha estat centralitzat a Madrid i els serveis públics tenen una imatge centralitzada de tal manera que la dotació de béns públics als Països Catalans és més baixa que el què li correspondria. El cas de les Illes i Andorra encara és més notori.